

Заліська Є.Я., здобувачка вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Науковий керівник: Троцюк Н.В., к.ю.н., доцент

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ ДВОСТОРОННІХ ДОГОВОРАХ У СФЕРІ АВІАЦІЇ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Цивільне право України визначає договір двостороннім у випадку, якщо правами та обов'язками наділені обидві сторони договору та він спрямований на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Міжнародні договори у сфері авіації слід відносити до двосторонніх, так як обидві держави вибудовують перспективу отримати таку ж саму кількість прав та обов'язків, якими вони наділяють одна одну.

Варто зазначити, що міжнародні двосторонні договори у сфері авіації підписуються для взаємовигоди держав, щоб забезпечити повітряне сполучення між територіями цих країн і дати можливість розвиватися та виходити на новий рівень таким сферам як: туризм, економіка, міжнародний бізнес, наука, транспорт, культура, освіта тощо. Вважаємо, що будь-яка сфера може розвиватися на міжнародному рівні лише у випадку встановлення авіаційного зв'язку між державами, адже забезпечити повний обсяг розвитку без цієї функції не підвладно жодному співробітництву [1].

На жаль, під час воєнного стану повітряний простір України залишається закритим, проте відбудова авіаційної сфери у післявоєнний період, а точніше – відновлення авіаційних перевезень та досягнення принаймні довоєнного рівня пасажиропотоку, вантажних авіаційних перевезень та транзитного потенціалу повітряного простору України для нашої держави на сьогодні є очевидним завданням. У тому числі участь України в авіаційних міжнародних двосторонніх договорах буде неминучою, тому що це невід'ємна частина післявоєнного відновлення, становлення туризму та економіки тощо.

На нашу думку, першим завданням на шляху відбудови авіаційної сфери в Україні є відновлення укладення договорів про повітряне сполучення між країнами. Зміст даних договорів у сфері авіації повинен включати умови, згідно яких кожна договірною стороною буде мати право (письмово повідомивши по дипломатичних каналах іншу договірну сторону) призначити авіапідприємство, яке буде здійснювати повітряне сполучення по маршрутах, встановлених у додатку, та замінити іншим авіапідприємством раніше призначене авіапідприємство; будуть надані справедливі та рівні можливості призначеним авіапідприємствам обох сторін брати участь у міжнародних повітряних перевезеннях, на які поширюються положення даної угоди. При цьому, кожна сторона повинна вживати всіх відповідних заходів у межах своєї юрисдикції для запобігання всім формам дискримінації або несумлінним конкурентним діям, які згубно впливають на конкурентоспроможність призначених авіапідприємств іншої сторони [2].

Наступний крок – це застосування комерційних операцій з міжнародних повітряних перевезень вантажів, які здійснюються повітряними суднами, включаючи обслуговування, що належать до цих перевезень, за винагороду або безкоштовно до/з аеропортів, розташованих на території України. Уповноважені органи у сфері авіаційної безпеки цивільної авіації кожної договірної сторони зобов'язуватимуть свої призначені авіапідприємства щомісячно надсилати авіаційним владам іншої договірної сторони статистичні дані щодо обсягу перевезень, які здійснюються призначеним авіапідприємством на договірних лініях з території цієї іншої договірної сторони та до неї, включаючи інформацію щодо пунктів відправлення та призначення таких перевезень. Такі статистичні дані повинні подаватися в якомога стислі строки після закінчення кожного місяця. Дане правило повинно стосуватися також і цивільного авіаперевезення.

Провідну роль у кожному укладеному міжнародному двосторонньому договорі повинна відігравати авіаційна безпека, яка полягає у захисті цивільної авіації від актів незаконного втручання. У разі дій або загрози дій, пов'язаних з незаконним захопленням цивільних повітряних суден, або інших протиправних дій, спрямованих

проти безпеки таких повітряних суден, їхніх пасажирів та екіпажу, аеропортів або аеронавігаційних засобів, договірні сторони зобов'язані надавати одна одній допомогу шляхом налагодження взаємодії та вжиття відповідних заходів, спрямованих на швидке та безпечне усунення таких дій або загрози дій [3].

Третім кроком на шляху відбудови авіаційної сфери є обов'язкове укладення керівником уповноваженого органу з питань цивільної авіації відповідно до Закону України «Про ратифікацію Протоколу про введення нової статті 83 bis до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію» [4] договорів з авіаційним органом влади іншої держави, про взяття на себе певних функцій та обов'язків держави реєстрації щодо повітряного судна, яке зареєстроване в цій державі, якщо експлуатантом цього повітряного судна є український експлуатант. Керівник уповноваженого органу з питань цивільної авіації може також укладати договори з авіаційним органом влади іншої держави про передачу цій державі певних функцій та обов'язків держави реєстрації щодо повітряного судна, зареєстрованого в Україні.

Таким чином, з вище викладеного можемо зробити висновок, що для України у післявоєнний період, укладення міжнародних двосторонніх договорів у сфері авіації буде одним із ключових завдань, насамперед задля того, аби вийти на новий рівень розвитку між державами, забезпечити співробітництво у різноманітних сферах діяльності, дати можливість стати партнерами у нових проєктах та досягати спільних цілей.

Література

1. Україна та Європейський Союз уклали угоду про Спільний авіаційний простір. веб-сайт. URL : <https://ukraineeu.mfa.gov.ua/news/yaku-korist-ukrayini-prinese-spilnij-aviacijnij-prostir-zyes>.

2. Кравченко С. Р. Міжнародно-правове регулювання припинення міжнародних договорів: теорія і практика : монографія. Київ : нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2010. 241 с.

3. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Катар про повітряне сполучення : Міжнародний документ від 19.10.2011. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/634_005#Text.

4. Про ратифікацію Протоколу про введення нової статті 83-bis до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію : Закон України від 15.02.1995 № 67/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 7. Ст. 49.